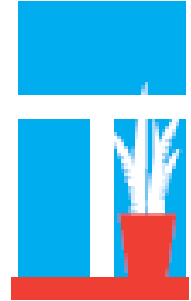

de Kinderombudsman.
wij laten van je horen

Rapport

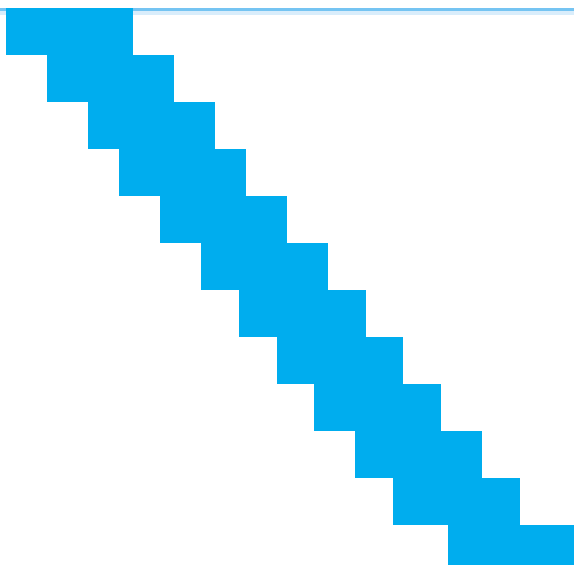
Een onderzoek naar klachten over het Samenwerkingsverband Zuid-Holland West en de daarbij aangesloten scholen en de Gemeente Den Haag over hun rol bij het vinden van een school voor Brahim.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de klachten over het samenwerkingsverband Zuid-Holland West, inclusief een aantal aangesloten scholen, en over de Gemeente Den Haag deels gegrond, deels ongegrond.

Datum: 17 september 2015

Nummer: KOM015/2015

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
Wat is de klacht?	3
Bevindingen.....	3
Visie verzoeker.....	13
Visie gemeente Den haag.....	15
Visie samenwerkingsverband/scholen.....	17
Wat is het oordeel van de Kinderombudsman?	19
Conclusie.....	26
Bijlage 1: onderwijs – toelichting op bovo en rvc	27
Bijlage 2: relevante wet- en regelgeving	29

SAMENVATTING

Brahim en zijn ouders zijn het niet eens met het basisschooladvies voor het voortgezet onderwijs: praktijkonderwijs. Zij willen dat Brahim naar VMBO LWOO gaat en melden Brahim bij een school voor voortgezet onderwijs aan dat dat onderwijstype aanbiedt. Brahim wordt niet aangenomen. Er volgt een periode van ruim 1,5 jaar waarin vele scholen de revue passeren, omdat ouders, de scholen, het samenwerkingsverband Zuid-Holland-West waar de scholen onder vallen en de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Den Haag het niet eens worden over wat een passende plek is voor Brahim. Hierdoor zit Brahim uiteindelijk al die tijd grotendeels thuis en de afdeling Leerlingzaken doet daardoor een AMK-melding. Begin 2014 gaat Brahim pas weer naar school, als hij alsnog kan starten op een school voor voortgezet onderwijs die VMBO LWOO aanbiedt.

De Kinderombudsman heeft onderzoek gedaan naar de klachten van de ouders van Brahim over de gang van zaken. De klachten betreffen: 1) het bestaan van de BOVO-procedure die bepaalt dat het basisschooladvies in principe leidend is voor de vraag naar welke school een leerling moet en dat een school daardoor geen individuele afweging meer maakt, 2) de opstelling van het samenwerkingsverband, de betrokken scholen en de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Den Haag in het vinden van passend onderwijs en 3) de AMK-melding van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Den Haag die ouders onterecht vinden. De Kinderombudsman oordeelt klachtonderdeel 1 over de onderzochte gedraging van het Samenwerkingsverband en het Haags Vakcollege/Roemer Visscher College deels ongegrond, deels gegrond, klachtonderdeel 2 over de onderzochte gedraging van het samenwerkingsverband Zuid-Holland-West inclusief de betrokken scholen en de Gemeente Den Haag ongegrond en klachtonderdeel 3 over de onderzochte gedraging van de Gemeente Den Haag gegrond.

WAT IS DE KLACHT?

De Kinderombudsman heeft op basis van de informatie van de moeder van Brahim een drietal klachten geformuleerd:

1. Verzoeker klaagt er over dat binnen het Samenwerkingsverband Zuid-Holland-West BOVO-afspraken gelden, op grond waarvan enkel het basisschooladvies bepalend is voor de vraag op welke school een kind kan worden ingeschreven en waardoor het Haags Vakcollege (VMBO LWOO) geen eigen, individuele afweging meer heeft gemaakt bij de aanmelding van haar zoon met basisschooladvies Praktijkonderwijs;
2. Verzoeker klaagt er daarnaast over dat de afdeling Leerplicht van de gemeente Den Haag en het Samenwerkingsverband Zuid-Holland-West na deze afwijzing onvoldoende hebben gedaan om het recht op onderwijs voor haar zoon te borgen en te zorgen voor een passende onderwijsplek en het duurde uiteindelijk tot begin 2014 voordat het Stanislascollege hem aannam;
3. Tot slot klaagt verzoeker er over dat de afdeling Leerplicht van de gemeente Den Haag in oktober 2013 ten onrechte een melding heeft gedaan bij het AMK nu het feit dat haar zoon niet naar school ging niet de schuld van de ouders was maar van de afdeling Leerplicht zelf en het Samenwerkingsverband Zuid-Holland-West: er was inmiddels het rapport van GROOS en het advies van de Onderwijsconsulent, waaruit bleek dat haar zoon naar VMBO met LWOO kon, maar haar zoon werd daar niet op onvoorwaardelijk toegelaten.

In de klachtformulering wordt enkel het Samenwerkingsverband Zuid-Holland-West genoemd. De Kinderombudsman heeft hieronder tevens begrepen de scholen die onderdeel uitmaken van dit samenwerkingsverband en betrokken waren bij de zaak van Brahim: het Haags Vakcollege (thans: Roemer Visscher College), Johan de Witt College, Stanislas College, School voor praktijkonderwijs De Einder, school voor praktijkonderwijs De Poort, Esloo Praktijkonderwijs, François Vatelsschool, Corbulo College en College St. Paul. Al deze scholen zijn ook – in een eerder of later stadium – in de gelegenheid gesteld om te reageren op het onderzoek.

BEVINDINGEN

Dit gaat over Brahim¹, aan het begin van zijn tienerjaren, als hij en zijn ouders voor de overstap naar het voortgezet onderwijs staan. Het basisschooladvies (BSA) is: praktijkonderwijs. Ouders zijn het daar niet mee eens en willen dat Brahim doorstroomt naar VMBO-basisberoepsgerichte leerweg met leerwegondersteunend onderwijs (VMBO-BBL LWOO) op het Haags Vakcollege (nu Roemer Visscher College). Hieronder volgt

---

¹ Dit is een gefingeerde naam

een beschrijving van wat vervolgens gebeurde tot aan begin 2014, toen Brahim uiteindelijk geplaatst werd op een school voor voortgezet onderwijs in de 2^e klas van VMBO BBL LWOO. Eerst wordt kort ingegaan op twee organisatorische aspecten die een rol speelden tijdens de onderzochte periode: de Regionale BOVO-procedure en de Regionale Verwijzingscommissie Voortgezet Onderwijs.

Regionale Bovo-procedure Haaglanden en Regionale Verwijzingscommissie Voortgezet Onderwijs

De regionale BOVO-procedure Haaglanden (BOVO-procedure) geldt binnen het samenwerkingsverband Zuid-Holland-West (samenwerkingsverband) en regelt de doorstroom van kinderen van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Op basis van de BOVO-procedure is het BSA in het schooljaar 2012-2013 "richtinggevend en bepalend voor welk(e) onderwijstype(n) een leerling zich kan aanmelden". In 2013-2014 is over het BSA opgenomen dat "het onderwijstype van aanmelding overeen dient te komen met het basisschooladvies". Voor een verdere toelichting op deze BOVO-procedure zie bijlage 1. Als een school voornemens is een leerling aan te nemen voor praktijkonderwijs of VMBO LWOO, moet daarvoor een aanvraag worden gedaan bij het RVC-VO. Deze beslist op basis van landelijk vastgestelde criteria of de plaatsing terecht is. De BOVO-afspraken vermelden dat het RVC-VO daarbij over beleidsruimte beschikt en dat het aan de aanvragende school is om de RVC-VO te overtuigen van de juistheid van de aanvraag. Voor meer informatie over de RVC-VO zie bijlage 1.

Reactie vanuit het BOVO

In reactie op het onderzoek liet BOVO Haaglanden weten dat de basisschool het BSA bepaalt op basis van toetsgegevens en kindkenmerken. Er kan alleen van het BSA worden afgeweken als de basisschool daarmee instemt. Een reden om van het BSA af te wijken kan zijn dat ouders en/of voortgezet onderwijs het niet eens zijn met het BSA. Ook kan naar aanleiding van toetsscores besloten worden om van het BSA af te wijken. In onderling overleg kan overeenstemming worden bereikt over het aanpassen van het BSA, maar de basisschool heeft het recht om bij het oorspronkelijke BSA te blijven. Een gegeven BSA dat niet overeenkomt met het inrichtingsbesluit van een school beperkt de ruimte.

In mei 2012 is BOVO bij het dossier van Brahim betrokken geraakt. BOVO heeft een bemiddelende rol gespeeld om Brahim op een passende plek te krijgen en te voorkomen dat hij thuis zou komen te zitten. Hiervoor zijn er meerdere overleggen geweest met de advocaat van ouders, met de basisschool, het samenwerkingsverband, afdeling Leerplicht van de gemeente, de onderwijsconsulent en met ouders en derden samen.

Schooljaar 2011/2012: diverse toetsuitslagen naast het BSA

Het basisschooladvies luidt: praktijkonderwijs. Uit het drempelonderzoek, dat in november 2011 werd afgenomen, volgt als advies: basisgericht in kleine groep met leerwegondersteuning. In het voorjaar van 2012 wordt – op verzoek van de advocaat van ouders – Brahim nogmaals getoetst door de basisschool. De uitkomsten daarvan zijn dat

Brahim scoort op de grens BBL LWOO en Praktijkonderwijs zonder leerachterstanden. In het Onderwijskundig Rapport (OKR) is voorts opgenomen dat Brahim op grond van LAT-, CAP- en/of SEM-onderzoek indiceerbaar is voor LWOO.

Maart 2012, aanmelding bij Haags Vakcollege

De ouders van Brahim melden hem aan bij het Haags Vakcollege/Roemer Visscher College. Deze wijst de aanmelding af onder verwijzing naar de BOVO-procedure. Ook voldoet Brahim niet aan de minimum IQ score die de school hanteert voor toelating tot het VMBO LWOO. Door de afwijzing komt het dossier van Brahim niet bij het RVC-VO. De ouders dienen een klacht in over het gebruik van de BOVO-procedure en de afwijzing van Brahim. De klachtencommissie kan alleen beoordelen of het handelen van de school onbehoorlijk of onredelijk is geweest en oordeelt in dat licht de klacht op 15 maart 2013 ongegrond. Wel merkt de klachtencommissie op dat de school in eerste instantie er mee instemde dat Brahim opnieuw getest werd en dat de school dit aanbod na overleg met het Samenwerkingsverband later introk. De klachtencommissie acht dit een ongelukkige gang van zaken en geeft aan dat dergelijke toezeggingen in principe nagekomen moeten worden.

April 2012, aanmelding bij Johan de Witt College

Ouders melden Brahim aan bij het Johan de Witt College voor het VMBO LWOO. De school besluit op basis van het BSA, de aangeleverde gegevens in het onderwijskundigrapport (OKR) en nadere informatie van de basisschool Brahim niet toe te laten. De directeur schrijft bij brief van 29 mei:

"Na bestudering van het onderwijskundig rapport van de basisschool en de aanvullende toets gegevens zijn wij tot de overtuiging gekomen dat wij uw zoon **niet** kunnen toelaten. Uit de aanvullende toets gegevens is gebleken dat Brahim in aanmerking komt voor Praktijkonderwijs. Helaas kunnen wij niet overgaan tot plaatsing, omdat binnen deze opleiding alle klassen gevuld zijn."

De school meldt bij het samenwerkingsverband dat Brahim niet geplaatst gaat worden bij het Johan de Witt College en het BOVO ontfermt zich over de zaak. Het dossier komt door de afwijzing ook nu niet bij het RVC-VO.

Reactie vanuit het Johan de Witt College

Moeder heeft zich nooit willen neerleggen bij de beslissing. We begrijpen, en begrepen toen ook, dat een dergelijk advies (praktijkonderwijs) niet leuk is voor ouders, echter wij dienen ons te baseren bij onze intake en plaatsingsbeslissingen op cijfers als IQ, schooladvies en achterliggende gegevens als leerachterstanden, afgezet tegen onze intake criteria. Dit vooral ook in het belang van de leerling.

Start schooljaar 2012-2013: Brahim zit thuis

Bij aanvang van het schooljaar 2012-2013 is Brahim bij geen enkele school ingeschreven. Dit is bekend bij het BOVO en de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Den Haag. Brahim mag vervolgens starten op de school voor praktijkonderwijs De

Einder, maar ouders stemmen daar niet mee in. Brahim komt thuis te zitten. In september wordt het dossier van Brahim door BOVO formeel overgedragen aan de afdeling Leerlingzaken van de gemeente.

Najaar 2012, proefplaatsing bij De Poort

Brahim wordt na tussenkomst van de leerplichtambtenaar toegelaten bij de school voor praktijkonderwijs De Poort voor een proefplaatsing. Brahim wil niet naar de De Poort, ouders willen het een voorzichtige kans geven onder de voorwaarde dat alles uit Brahim gehaald wordt wat er in zit. De proefplaatsing leidt niet tot een definitieve plaatsing. Bij brief van 1 oktober 2012 laat de directeur aan moeder weten:

"Afgelopen donderdag, 30 september, heb ik u telefonisch laten weten dat wij niet over zullen gaan tot plaatsing van uw zoon Brahim op onze school. Voor ons zijn er hoofdzakelijk twee gronden waarop de afwijzing is gebaseerd:

Ten eerste (de meest zwaarst wegende reden) hebben wij niet het gevoel dat u vertrouwen heeft in het onderwijs dat wij uw zoon kunnen bieden. (...) Wij kunnen hem lesgeven op zijn niveau. U geeft zowel in de evaluatie als in uw brief aan hoge eisen te stellen aan wat uw zoon krijgt aangeboden. Dit gaat in onze ogen verder dan dat wij kunnen bieden. Wij kunnen tot een bepaalde hoogte individueel onderwijs bieden. (...)

Daarnaast bent u meerdere malen afspraken met ons niet nagekomen. (...) Door meerdere malen niet in te gaan op onze afspraken heeft u het voor ons onmogelijk gemaakt om de aanmeldingsprocedure op tijd af te ronden. Wij hebben het belang hiervan regelmatig bij u benadrukt."

Reactie vanuit De Poort

Moeder gaf steeds aan dat zij het onterecht vond dat haar zoon praktijkonderwijs als advies had gekregen en was na een paar dagen aanwezigheid van Brahim negatief over ons aanbod. Wij konden Brahim ons inziens goed opvangen in een groepsarrangement maar moeder stond op een meer individuele benadering. Deze konden we niet bieden en gezien onze ervaring met Brahim was dat ons inziens ook niet nodig. Gezien de teldatum wilden wij ruim voor 1 oktober uitsluitel hebben over plaatsing. Moeder kwam de afspraak niet na.

De leerplichtambtenaar neemt contact op met ouders om te informeren naar de stand van zaken. De leerplichtambtenaar wijst ouders op hun verplichtingen conform de Leerplichtwet en dat als zij Brahim niet inschrijven op een school, dat er dan tegen hen proces-verbaal zal worden opgemaakt wegens het overtreden van de Leerplichtwet omdat zij hun zoon nergens hebben ingeschreven.

Moeder wil graag een nieuwe intelligentietest van Brahim. De leerplichtambtenaar zoekt de mogelijkheden daarvoor uit en laat per email van 17 oktober weten dat vanuit het BOVO is aangegeven dat de laatste intelligentietest nog geldig is tot oktober 2013 en dat een extra test wel mogelijk is, maar op kosten van ouders. De leerplichtambtenaar onderzoekt ook de mogelijkheden dat Brahim geplaatst wordt op college A. of alsnog op De Einder. Op college A. is op dat moment geen plek voor Brahim en hij komt op een

wachtlijst. De Einder geeft aan dat er wegens de 1 oktober telling geen bekostiging gerealiseerd kan worden. Plaatsing lijkt daarmee van de baan.

November 2012, tijdelijke plaatsing bij Esloo

In november 2012 kan Brahim starten op Esloo Praktijkonderwijs. Het is een voorlopige plaatsing, omdat een aantal formaliteiten nog niet rond is, zoals een aanvraag indienen bij de RVC-VO. Brahim laat per email aan de leerplichtambtenaar weten dat hij niet naar Esloo wil en dat hij teruggeplaatst wil worden naar zijn voormalige basisschool in afwachting van een plek voor hem op college A. in een Pro Plus klas. Hij stuurt een bezwaarschrift naar zijn voormalige basisschool over het BSA. Bij email van 21 november 2012 laat de locatiedirecteur van de basisschool weten dat de school bij het BSA blijft op basis van zijn intelligentie en leerachterstanden. In de email staat ook:

"Zouden de verschillen tussen criteria en feiten niet zo groot zijn, of wanneer één van de twee feiten wat hoger was dan had je nog een bespreekgeval kunnen zijn. Maar in jouw geval is er geen enkele twijfel en zal het advies, wie je er ook naar laat kijken, zijn Praktijkonderwijs. Niet omdat we jou dat niet gunnen, star en vasthoudend zijn, maar om bovenstaande redenen. We menen dat het VMBO LWOO voor jou te hoog gegrepen is. Je bent een lieve, ambitieuze jongen. Via het praktijkonderwijs kun je ook je droom (banketbakker) realiseren."

Terugplaatsing naar de basisschool is wat betreft de basisschool geen optie gelet op de leeftijd van Brahim (hij wordt bijna 14, de maximale leeftijd op een basisschool) en het feit dat er een plek voor hem is op Esloo Praktijkschool. Moeder meldt Brahim ziek op Esloo en daarmee eindigt zijn plaatsing daar. De schoolarts stelt voor om een nieuwe test te laten afnemen bij Brahim.

Januari-juni 2013, onderwijsconsulent en onderzoek Groos

De zaak wordt terug gemeld bij de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Den Haag. Er vindt op 10 januari een groot overleg plaats met diverse betrokken partijen. Ouders worden aanvankelijk niet uitgenodigd, maar ouders horen er van en worden uiteindelijk alsnog per email van 7 januari door de afdeling Leerlingzaken uitgenodigd. Ze melden zich af en verschijnen niet.

Bij brief van 1 februari 2013 schrijft het hoofd van de afdeling Leerlingzaken aan moeder dat Brahim met ingang van 15 februari op praktijkschool De Esloo ingeschreven dient te staan en daadwerkelijk dient te bezoeken tenzij moeder zelf een andere oplossing heeft gevonden. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal de leerplichtambtenaar genoodzaakt zijn een proces-verbaal op te maken.

Ouders benaderen hierop het Bureau Onderwijsconsulenten. Brahim wordt in de tussentijd niet ingeschreven en de leerplichtambtenaar maakt proces-verbaal op tegen de ouders. Het proces-verbaal wordt uiteindelijk niet ingestuurd naar het openbaar ministerie, omdat de ouders ondertussen een onderwijsconsulent hebben ingeschakeld. De leerplichtambtenaar wil dit een kans geven.

De onderwijsconsulent stelt medio februari voor om Brahim te laten testen door de schoolbegeleidingsdienst. Dat willen ouders niet als blijkt dat de schoolbegeleidingsdienst daar voorwaarden aan stelt. De onderwijsconsulent stelt vervolgens voor de zaak voor te leggen aan de RVC Haaglanden, nu deze zich nog nooit heeft gebogen over het dossier van Brahim en de vraag of hij in aanmerking komt voor Praktijkonderwijs of VMBO LWOO. Daar stemmen ouders mee in, maar het RVC weigert het dossier te bekijken: alleen een school kan een dossier voorleggen, niet een ouder. En op dat moment is er geen school meer waar Brahim bij ingeschreven staat die het dossier bij de RVC wil voorleggen.

De onderwijsconsulent organiseert een groot overleg op 26 maart 2013 met ouders, de basisschool en afgevaardigden van het BOVO, afdeling Leerlingzaken, Middin en MEE. Een aantal betrokken middelbare scholen en het samenwerkingsverband zijn ook uitgenodigd, maar schuiven niet aan. Er wordt afgesproken dat Brahim opnieuw getest zal worden en dat de uitslag van de nieuwe test leidend zal zijn bij het bepalen van het niveau.

Onderzoeksbureau Groos voert het onderzoek uit. Het rapport van 25 juni 2013 vermeldt het IQ niveau en dat op basis van huidige onderzoeksresultaten een VMBO LWOO advies het meest passend lijkt bij de mogelijkheden van Brahim.

Aanmelding bij (opnieuw) Haags Vakcollege, Francois Vatelschool en Corbulo College

Op basis van het rapport van Groos, alle informatie die er dan is, de voorgeschiedenis en de stand van zaken komt de onderwijsconsulent tot het advies: VMBO LWOO. Hij belt vele scholen voor een plek, zonder resultaat. Zo wijst het Haags Vakcollege/Roemer Visscher een nieuw verzoek af, maar zet deze afwijzing (eerst) niet op papier. De ouders dienen in augustus 2013 een klacht in over de gang van zaken bij de klachtencommissie en krijgen gelijk: de klachtencommissie oordeelt de klacht gegrond dat de school niet voldoende heeft gemotiveerd waarom Brahim was afgewezen. De klachtencommissie vermeldt in zijn oordeel van 28 oktober 2013 ook nog het volgende:

"Tijdens de hoorzitting is gebleken dat de school inmiddels op de hoogte is van de inhoud van de tegenrapportage van bureau Groos. De commissie heeft tijdens de hoorzitting kennis genomen van het feit dat de school de leerling, gelet op de nieuwe informatie, een kans zou willen geven en de leerling zou willen toelaten ware het niet dat er op dit moment geen plaats is op de school."

Daarnaast hebben de ouders van Brahim een kort geding ingesteld tegen de school en vorderen zij dat Brahim wordt toegelaten. De rechter wijst de vordering af bij beslissing van 6 december 2013 en overweegt daarbij dat niet kan worden gezegd dat de Scholengroep niet in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen om Brahim niet aan te nemen, nu die als uitgangspunt een bepaalde IQ score hanteert die Brahim volgens niet haalt (ook niet volgens het onderzoek van Groos). De rechter overweegt daarbij ten overvloede dat het College St. Paul onder voorwaarden heeft aangeboden Brahim te plaatsen voor VMBO-onderwijs en dat de rechter het als een gemiste kans beschouwt dat ouders daar

niet mee ingestemd hebben. (Kinderombudsman: zie hierover meer in het navolgende onder 'Juli 2013')

Reactie vanuit Haags Vakcollege/Roemer Visscher College

Het is onjuist dat er geen eigen individuele afweging is gemaakt met betrekking tot de aanmelding van Brahim. De school heeft een bepaalde IQ score als uitgangspunt voor het VMBO LWOO. Brahim haalde die niet. In individuele gevallen kan van het beleid worden afgeweken, maar in het geval van Brahim is daar – met name op grond van het advies van de basisschool – niet toe overgegaan. Er wordt op gewezen dat met ingang van schooljaar 2015/2016 het basisschooladvies leidend is en volgens sommigen zelfs bindend voor de toelatingsbeslissing.

De school bevestigt dat Brahim zowel in 2012 als 2013 niet is toegelaten en verwijst daarbij nog naar de uitspraken van de klachtencommissie en de voorzieningenrechter daarover. De school geeft aan met de rechter van mening te zijn dat de bal bij moeder ligt en dat zij een kans gemist heeft door niet in te gaan op het aanbod van College St. Paul. De scholengroep stelt met treurnis vast dat de moeder met het indienen van een klacht bij de Kinderombudsman er mee doorgaat derden verantwoordelijk te stellen voor haar eigen onwil, althans onvermogen.

Ook de Francois Vatelschool en het Corbulo College worden benaderd door de onderwijsconsulent. Dit leidt evenmin tot plaatsing. De door betrokkenen aangedragen redenen daarvoor lopen uiteen en konden tijdens het onderzoek van de Kinderombudsman niet worden vastgesteld.

Juli 2013, aanmelding bij College Sint Paul

Uiteindelijk is College Sint Paul bereid Brahim te plaatsen binnen het VMBO LWOO, wel onder voorwaarden. In een brief van de directeur van College St. Paul van 15 juli 2013 worden de voorwaarden als volgt opgesomd:

"Wij hebben op College St. Paul besloten om Brahim een plaatsing aan te bieden vanaf het nieuwe schooljaar 2013/2014.

(...) Wij willen uw toestemming om Brahim te kunnen bespreken in het Zorg- en Adviesteam.

Hieronder de gemaakte afspraken:

1. Brahim kan met ingang van het schooljaar 2013-2014 starten op College St. Paul te Den Haag.
2. Hij start dan in leerjaar 1 VMBO basis-lwoo;
3. College St. Paul zal de verdere procedure richting de RVC afwickelen;
4. College St. Paul is dus bereid Brahim een kans te bieden het onderwijs weer te hervatten;
5. Mocht echter uit de resultaten blijken dat Brahim het VMBO diploma niet zal kunnen halen, dan zal de school hem moeten doorverwijzen naar het Praktijkonderwijs. De school zal hierover met Brahim en [ouders] uiteraard tijdig

in gesprek gaan. In het geval van een doorverwijzing naar het Praktijkonderwijs zult u [ouders] hiermee akkoord gaan."

Bij de brief zit een brief die ouders worden verzocht te ondertekenen. Met die brief geven zij toestemming "tot bespreking van hun zoon in het ZAT van College St. Paul en tot uitwisseling van informatie ten behoeve van dit overleg door de aan dit overleg deelnemende personen."

Ondanks de voorwaarden is de onderwijsconsulent van mening dat dit een passend onderwijsaanbod is waarmee Brahim kan laten zien wat hij kan en de impasse eindelijk kan worden doorbroken. Hij stelt als advies op dat Brahim geplaatst wordt op College St. Paul op VMBO BBL LWOO en sluit het dossier.

Op dat moment is de plaatsing nog geen feit. Ouders zijn het namelijk niet eens met voorwaarde 5 in de brief en met het feit dat zij vooraf toestemming moeten geven dat Brahim in het ZAT besproken kan worden. Ondanks diverse overleggen gedurende de zomer en een overleg met afdeling Leerlingzaken op 6 augustus komen ouders en College St. Paul niet tot elkaar. College St. Paul handhaaft beide voorwaarden, waarbij College St. Paul aangeeft dat de toestemming om een kind te mogen bespreken in het ZAT aan iedere ouder wordt gevraagd en derhalve niets met Brahim zelf te maken heeft. Tijdens het overleg op 6 augustus komt ook aan de orde wat de gevolgen zullen zijn als het niet komt tot plaatsing bij St. Paul: de afdeling Leerplicht zal dan alsnog proces-verbaal opmaken tegen de ouders wegens absoluut verzuim.

Ouders stemmen eind augustus niet met de voorwaarden in. De directeur laat daarop per brief (zonder datum) het volgende weten:

"Juist in het belang van Brahim heb ik u een opening geboden die ik bij een strikte toepassing van het aannamebeleid niet had hoeven bieden en die een aantal andere scholen ook niet hééft geboden. Vervolgens heeft de school veel energie gestoken in het overleg met u over de redelijke voorwaarden die aan de toelating zijn verbonden. En dan vraagt u mij na afloop daarvan met betrekking tot een eventuele bespreking in het ZAT ook nog om een uitzondering te maken op het in dit opzicht door het College St. Paul consequent gevoerde beleid.

Op grond van het voorgaande heb ik helaas moeten besluiten om Brahim niet tot het College St. Paul toe te laten."

Op 22 september tekenen ouders tegen deze beslissing bezwaar aan. Er vindt een hoorzitting plaats. Bij brief van 2 december 2013 bericht de voorzitter van het bestuur van College St. Paul de ouders dat hij na heroverweging van de zaak het bezwaar ongegrond verklaart. Hij schrijft:

"Ik ben van mening dat College St. Paul wél in redelijkheid tot weigering heeft kunnen beslissen. Ik baseer dit op de volgende feiten:

- Het BSA luidt: praktijkonderwijs;
- Met zijn IQ voldoet Brahim niet aan het aannamebeleid van College St. Paul inhoudende dat kandidaat-leerlingen een IQ van een bepaald minimum moeten hebben;

- Brahim volgde ten tijde van de aanvraag tot plaatsing al bijna een jaar geen onderwijs meer;
- In onze regio hebben de schoolbesturen in de zogenaamde BOVO-procedure afgesproken dat het BSA bepalend is voor het onderwijstype waarvoor een leerling zich kan aanmelden;
- Rapporten van externe deskundigen (zoals het rapport Groos) zijn niet bepalend voor de keuze tot wel of niet toelating;
- De door College St. Paul getoonde coulance, inhoudende dat de school ondanks bovengenoemde belemmeringen, Brahim toch onder voorwaarden wilde plaatsen op het door u gewenste schooltype is mijns inziens prijzenswaardig te noemen. De school kon er op deze wijze toe bijdragen dat uw zoon na langdurig thuiszitten weer onderwijs zou gaan volgen. Bovendien getuigt het stellen van voorwaarden van realiteitszin. Toen bleek dat u de gestelde voorwaarden niet wilde accepteren, kon de school naar mijn mening niet anders dan toelating te weigeren."

De gemeente vraagt de onderwijsconsulent nog om opnieuw te bemiddelen. De onderwijsconsulent heeft dat niet gedaan.

Reactie vanuit College Sint Paul

De reactie van College St. Paul bestond uit het toezenden van een aantal brieven. Voor een reactie op de klachtonderdelen verwees de school naar het samenwerkingsverband.

Maart - september 2013, AMK melding door afdeling Leerplicht

In maart 2013 wordt de zaak van Brahim besproken in het Justitieel Casus Overleg. Ook legt de leerplichtambtenaar de zaak als hypothetische/anonieme zaak voor aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) om te horen wat zij kunnen doen ten aanzien van het feit dat Brahim niet naar school gaat en over de mogelijkheden van een AMK-melding. Van verdere stappen wordt afgezien en eerst wordt ingezet op het traject met de onderwijsconsulent.

Begin september 2013, als de plaatsing bij College St. Paul volledig van de baan is, informeert de leerplichtambtenaar nog een keer bij het AMK. Een paar dagen later doet de leerplichtambtenaar van de gemeente Den Haag daadwerkelijk een melding bij het AMK. In de aanmelding is het volgende opgenomen:

"Aanleiding en reden om nu te melden:

Laatste schoolkans St. Paul (LWOO) is weer op niet uitgelopen. Onderliggend speelt probleem dat moeder wil dat haar zoon naar een LWOO school moet. Jongen is echter veel beter op zijn plek op praktijkonderwijs. Gevolg van verschil visie leerplicht en moeder is dat de jongen nu al een jaar thuis zit. Vele scholen zijn geprobeerd. Moeder weigert eveneens uitwisseling van gegevens met instanties die betrokken zijn bij haar zoon.

Vraag en verwachting:

Dat er zicht komt op de pedagogische en emotionele ontwikkeling van Brahim. Dat de jongen weer naar school gaat en wel naar passend onderwijs. Dat er uitwisseling kan komen met instanties waardoor er een juiste conclusie kan worden getrokken wat passend is voor deze jongen.

Leerplicht heeft inmiddels ook besluit tot proces-verbaal genomen. Deze is echter voor moeder en niet voor kind. Verwachting is dat moeder boete gaat betalen maar dat dit geen enkele verandering voor Brahim zal betekenen. PV voor de ouder leidt niet tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming.

Vermoeden KM samengevat:

Moeder onthoudt haar kind ontwikkelingskansen

Als schoolgang nog langer wordt uitgesteld, valt de jongen tussen wal en schip.

Moeder dwingt haar kind tot hoger niveau dan hij aan kan.

Moeder houdt kind weg van school/soleert hem dus sociaal van leeftijdsgenoten.

Leerplicht verwacht geen succes middels PV.

Het AMK concludeert na onderzoek dat er geen sprake is van kindermishandeling. Bij brief van 10 december 2013 schrijft het AMK aan de afdeling leerplicht:

"Het AKM deelt uw mening dat Brahim naar school moet. (...) Het AMK kan alleen dringend adviseren en niet er voor zorgen dat hij op een school wordt aangenomen. (...) Wij zien geen mogelijkheden om dit uitzonderlijke probleem op te lossen, wij hebben geen zorgen over de opvoedingssituatie van de kinderen en ouders en Brahim willen dat hij naar school gaat. Voor het AMK redenen om het dossier te sluiten."

Aanmelding X. College 2014

Eind 2013/begin 2014 pakt de afdeling Leerlingzaken de zaak van Brahim opnieuw op. Het waarnemend hoofd neemt contact op met het X. College dat onderdeel is van het Samenwerkingsverband. Het Samenwerkingsverband heeft ook contact met ouders. Het X. College wil Brahim aannemen, aanvankelijk voor een proefplaatsing. De afdeling Leerplicht acht dat niet wenselijk en ook niet mogelijk in verband met het moeten aanvragen van een LWOO-aanwijzing bij de RVC. Uiteindelijk is de school bereid Brahim zonder voorwaarden of proefplaatsing te plaatsen op VMBO BBL LWOO. De RVC zou betrokken worden. Brahim start op het X. College en gaat daar nog altijd naar school. Omwille van de privacy van Brahim is de naam van de school daarom niet genoemd.

Klachtenprocedures

Ouders hebben verschillende klachtenprocedures gestart, zowel bij scholen, als het samenwerkingsverband en de gemeente. In de meeste gevallen leidde dat niet tot een voor ouders bevredigend antwoord.

VISIE VERZOEKER

Ouders

Ouders zijn het volstrekt oneens met de gang van zaken vanaf het moment dat de basisschool het BSA afgaf tot het moment dat Brahim daadwerkelijk toegelaten werd op het VMBO BBL LWOO. Zij zijn het oneens met het BSA van praktijkonderwijs en met het feit dat alle middelbare scholen dat advies klakkeloos gevolgd hebben, terwijl er volgens ouders voldoende aanwijzingen waren dat hun zoon VMBO LWOO aan kon. Het BSA was opgesteld op basis van één schooljaar: daarvoor zat Brahim op een andere basisschool waar hij heel slecht onderwijs kreeg. Volgens ouders wezen de CITO-toets en het drempelonderzoek uit dat Brahim wel naar VMBO BBL LWOO kon. Scholen hadden dit moeten meenemen en naar de persoon van Brahim moeten kijken in plaats van enkel naar het BSA en hun eigen aannamebeleid.

Ouders verwijten het Haags Vakcollege een strikte toepassing van de BOVO-afspraken en dat zij niet naar andere informatie dan het BSA hebben gekeken. Ook verwijten ouders de school dat er geen aanmelding is gedaan bij de RVC zodat die had kunnen bepalen waar Brahim nu echt thuishoorde. Daarnaast verwijten zij het samenwerkingsverband en de afdeling Leerlingzaken dat het daarna anderhalf jaar heeft geduurd voordat er een passende plek was voor Brahim. In welke anderhalf jaar het nodige is gebeurd. Ouders verwijten BOVO, het samenwerkingsverband en de afdeling Leerlingzaken dat niemand zich heeft ingezet om Brahim een kans te geven om VMBO LWOO te doen.

Meer specifiek hebben ouders klachten over het feit dat zij bij de eventuele plaatsing bij De Poort gevraagd werden een RVC formulier te ondertekenen zonder daarin aan te geven dat zij vonden dat Brahim naar het VMBO LWOO zou moeten. Ouders stellen dat zij Brahim altijd naar De Poort hebben willen laten gaan, Brahim daar een kans hebben willen geven en de RVC-papieren uiteindelijk ook getekend te hebben, maar dat De Poort hem weigerde.

Vervolgens was er volgens ouders de chantageplaatsing bij Esloo: als moeder niet tekende voor plaatsing, zou er proces-verbaal tegen haar worden opgemaakt door de leerplichtambtenaar. Toen heeft ze getekend, maar tegen haar wil en Brahim wilde ook niet. Hij werd ziek van de situatie en daardoor heeft ze hem wel thuis moeten houden. Rond de plaatsing bij de Esloo hoorden zij ook pas voor het eerst dat een leerling eventueel ook tot zijn veertiende op de basisschool kan blijven: daar had de afdeling Leerlingzaken eerder informatie over moeten geven. Dan had die weg bewandeld kunnen worden in afwachting van een vervolgplek.

Ouders vinden het verder onbegrijpelijk dat scholen het rapport van Groos, waarin duidelijk stond dat Brahim VMBO LWOO kon doen, konden negeren en Brahim nog steeds weigerden. Ze zijn in het bijzonder boos over het feit dat het College St. Paul voorwaarden kon stellen en dat niemand ingreep. Dat die plaatsing mislukte wijten

ouders volledig aan het samenwerkingsverband en de afdeling Leerlingzaken en het gebrek aan sturing.

Ouders zijn teleurgesteld in het samenwerkingsverband, scholen en de leerplichtambtenaar. Ouders zagen zich door allemaal gedwarsboemd om een goede onderwijsplek binnen het VMBO LWOO voor Brahim te vinden. Zij vinden dat de afdeling Leerlingzaken scholen had moeten dwingen om actie te ondernemen of Brahim toe te laten en het recht op onderwijs had moeten waarborgen. Ze zijn teleurgesteld dat de afdeling Leerlingzaken de BSA als een heilig gegeven zag, dat mag volgens ouders nooit zo zijn. Ouders geven ook aan dat de gemeente geen adviserende rol heeft gehad richting hen en dat zij geen steun hebben ervaren vanuit de afdeling Leerlingzaken bij het vinden van onderwijs voor Brahim. Dat deden ze pas toen alles was mislukt en toen leidde dat wel tot plaatsing op het X. College.

Daarnaast zijn ouders boos dat de leerplichtambtenaar een AMK-melding heeft gedaan. Stichting MEE is betrokken geweest bij het gezin tot januari 2015 en het ging prima met Brahim. Het enige wat er nodig was, was een goede school en dat wist de afdeling Leerlingzaken. De AMK-melding betekende alleen maar meer ellende voor Brahim en zijn ouders en hielp niets bij het vinden van een school.

Uit alles spreekt een groot wantrouwen en diepe teleurstelling van ouders jegens het samenwerkingsverband, de scholen en de afdeling leerplicht van de gemeente Den Haag.

Brahim

Brahim heeft in een telefoongesprek met een medewerker van de Kinderombudsman zijn ervaringen verteld. Hij is inmiddels 15 jaar.

Hij was erg teleurgesteld over het BSA omdat hij graag de opleiding tot banketbakker was gaan volgen aan het Haags Vakcollege. Daar had hij zich al helemaal op ingesteld en dat kon toen niet meer door het BSA.

In de anderhalf jaar dat hij thuis zat, heeft hij geprobeerd zijn schoolwerk zo goed mogelijk bij te houden. Dat deed hij met ondersteuning van zijn moeder en van medewerkers van Compaan en MEE, niet vanuit een school. Het was niet leuk om thuis te zitten, maar zo kon hij tenminste wel een beetje bijblijven. Hij was ook niet eenzaam: hij had nog vrienden van de basisschool en ook van voetbal en van zwemmen. Hij vindt de AMK-melding dan ook onterecht.

Hij vertelde dat hij vaak aanwezig was bij de gesprekken met de leerplichtambtenaren en soms bij de gesprekken op school. Hij mocht zijn mening geven, maar er werd naar zijn gevoel niets mee gedaan. Hij vindt dat de leerplichtambtenaar en onderwijsconsulent een school voor hem hadden moeten regelen, maar dat niet hebben gedaan. Ze probeerden wel van alles, maar het leverde niets op.

Brahim vindt dat iedere leerling de kans moet krijgen om het te proberen. Als je op het randje zit, moet je een jaar de kans krijgen om te laten zien dat je het kunt. Hij vindt dat het BSA alleen een advies zou moeten zijn en niet bindend voor de keuze waar je naar toe kunt. Ook vindt hij dat een basisschool ook positieve informatie moet geven als een middelbare school om informatie vraagt, zodat een leerling daadwerkelijk een kans krijgt. Hij hoopt dat het in de toekomst beter gaat voor andere kinderen. Voor hem maakt het niet zoveel meer uit: hij zit inmiddels op school, daar gaat het goed en hij is alles al een beetje aan het vergeten.

VISIE GEMEENTE DEN HAAG

Vanuit de gemeente Den Haag is een formele reactie gekomen op het onderzoek door het hoofd Leerlingzaken. Daarnaast is gesproken met het waarnemend hoofd Leerlingzaken en een juridisch medewerker van die afdeling. Op basis van alle informatie in onderstaande visie verwoord:

Recht op onderwijs (klachtonderdeel 2)

Ouders zijn op grond van de Leerplichtwet verantwoordelijk voor de schoolinschrijving van hun kind en het geregeld bezoeken van die school door hun kind. Als er problemen ontstaan rond de plaatsing van een kind, moet het samenwerkingsverband in principe zorgen voor een passende plek. Dat is geen taak van de leerplichtambtenaar. In deze zaak is er vanuit de afdeling Leerlingzaken heel veel ondernomen om het recht op onderwijs te borgen en hebben de betrokken leerplichtambtenaren toch pro-actief mee gezocht om een passende plek te vinden. Ze hebben scholen bereid gevonden om Brahim aan te nemen en hebben er in 2013 nog 15 tot 17 benaderd voor een plaatsing. Dit waren Praktijkonderwijsscholen. Maar ouders besloten telkens Brahim niet in te schrijven of de plaatsing te beëindigen. Ook hebben de leerplichtambtenaren bemiddeld tussen ouders en ketenpartners, is actief meegewerkt aan het traject van de onderwijsconsulent en zijn bepaalde maatregelen zoals het opmaken van proces-verbaal uitgesteld in afwachting van de uitkomsten van dat traject.

De leerplichtambtenaar heeft geen doorzettingsmacht richting scholen. Ook niet als een school bijvoorbeeld een proefplaatsing wil. Dit mag in principe niet en de leerplichtambtenaar heeft de scholen daar ook op gewezen, maar het samenwerkingsverband vond dat het toch moest kunnen in dit geval. Handhaving door de leerplichtambtenaar is niet mogelijk richting scholen. Ook het samenwerkingsverband heeft geen doorzettingsmacht om een school binnen het verband te dwingen een leerling aan te nemen. Het samenwerkingsverband is wel verantwoordelijk voor de scholen binnen het verband.

De leerplichtambtenaar kan alleen richting de ouders handhaven, op grond van de Leerplichtwet. Daarnaast hebben ze tot op zekere hoogte een adviserende en bemiddelende rol richting ouders.

Het samenwerkingsverband plaatst, de leerplichtambtenaar monitort. De grens daartussen is wel dun en een grijs gebied. In deze zaak heeft het waarnemend hoofd van

de afdeling Leerlingzaken uiteindelijk op persoonlijke titel scholen benaderd en is de zaak aangebracht voor de ambassadeursroute: een mogelijkheid als een plaatsing niet lukt. Ook is het waarnemend hoofd op haar strepen gaan staan toen het X-college begon over een proefplaatsing. Door de bemiddeling van het waarnemend hoofd kwam de plaatsing bij X-college uiteindelijk tot stand.

Het contact tussen de ouders en leerplichtambtenaar verliep niet altijd soepel. Er zijn ook klachten ingediend door moeder tegen de afdeling Leerlingzaken. Omwille van de samenwerking heeft de eerste leerplichtambtenaar zich teruggetrokken en heeft een nieuwe leerplichtambtenaar zich over de zaak ontfermt. In 2013 is uiteindelijk ook het waarnemend afdelingshoofd betrokken geraakt en heeft die op de achtergrond meegekeken.

Als een BSA op het randje van twee niveaus is, is er meestal ruimte om naar het hogere niveau te gaan en eventueel af te stromen naar het lagere niveau als het niet lukt. In het geval van Brahim was daar geen sprake van: hij zat aan de onderkant van het niveau van praktijkonderwijs. De leerplichtambtenaar spreekt zich verder ook niet uit over een BSA. Het BSA is een gegeven aan de hand waarvan gewerkt wordt. Ook de uitkomst van het onderzoek van Groos was voor de leerplichtambtenaar een gegeven.

De plaatsing bij Esloo leek bijna rond. Vlak voor het laatste gesprek bij Esloo gaf moeder aan dat ze Brahim tijdelijk wilde laten plaatsen tot Brahim naar het Atrium kon. De leerplichtambtenaar heeft toen voorgesteld het gesprek af te zeggen, maar moeder verzekerde haar dat zij haar zoon wilde inschrijven. Dat Brahim opeens aangaf dat hij niet wilde, was een verrassing voor de leerplichtambtenaar.

Het College St. Paul was bereid om Brahim te plaatsen, ook al vonden zij de conclusies van Groos scherp geformuleerd. De afdeling Leerlingzaken heeft dit opgevat als dat je de resultaten van het onderzoek van Groos ook anders kunt uitleggen, maar desondanks wilde College St Paul het proberen. Daarbij werd inderdaad gezegd dat als Brahim het niet zou redden, dat hij dan naar het praktijkonderwijs zou gaan. Moeder heeft dit opgevat als een voorwaarde. Een voorwaarde stellen mag niet. De afdeling Leerlingzaken heeft het ook niet als een harde voorwaarde opgevat, maar meer als een aankondiging om de verwachtingen te managen. Als je VMBO LWOO niet haalt, is het de normale route dat je naar het praktijkonderwijs gaat. Het was ook niet zeker of Brahim het wel zou halen, gelet op zijn BSA en het feit dat hij al een jaar thuis zat. Tijdens het gesprek op 6 augustus 2013 is met moeder besproken dat het geen voorwaarde was, maar zij bleef het als een voorwaardelijke plaatsing zien en kon daar niet mee instemmen. De andere voorwaarden accepteerde moeder ook niet, terwijl dat voorwaarden zijn die de school aan iedere ouder en leerling stelt.

Het is niet de schuld van de afdeling Leerlingzaken dat Brahim niet naar school ging. De verantwoordelijkheid ligt bij ouders. Gelet op alle inspanningen is de gemeente dan ook van mening dat klacht 2 ongegrond is.

AMK melding (klachtonderdeel 3)

De AMK melding is uiteindelijk gedaan omdat Brahim niet naar school ging en er mede daardoor geen zicht was op zijn ontwikkeling. Het enkele feit dat een kind niet naar school gaat, is of hoeft niet een reden te zijn voor een AMK melding. Maar nu was er vanuit school geen zicht op hem en moeder gaf geen toestemming aan de hulpverlenende instanties om gegevens uit te wisselen om zicht te krijgen. De zaak is besproken in het Justitieel Casusoverleg in maart/april 2013, maar meer dan dat kon niet: Jeugdbescherming kon niet worden ingeschakeld en het CJG evenmin omdat geen informatie mocht worden uitgewisseld van moeder. Ook de Raad voor de Kinderbescherming kon niet worden betrokken omdat er geen proces-verbaal tegen Brahim werd opgemaakt. Eerder was MEE nog betrokken in het gezin, maar dat was in de zomer van 2013 niet meer het geval. De leerplichtambtenaar wist niet waarom niet en mocht van moeder ook geen contact opnemen met MEE voor overleg. De AMK-melding was dus het laatste redmiddel, al doet een leerplichtambtenaar dat liever niet omdat het alles op scherp zet. Ouders zijn vooraf niet geïnformeerd dat een AMK melding werd overwogen. Van de uiteindelijke melding zijn ze wel op de hoogte gesteld. En wel is met moeder besproken dat het voor een oplossing goed zou zijn als de leerplichtambtenaar informatie kon uitwisselen met de betrokken ketenpartners en scholen. Het doel van de melding was om de nadruk op hulpverlening te leggen en via die weg Brahim terug te geleiden naar school.

De gemeente is van mening dat er zorgvuldig en terughoudend is omgegaan met de AMK-melding en dat de melding niet onterecht was. Ook klacht 3 acht de gemeente ongegrond.

VISIE SAMENWERKINGSVERBAND/SCHOLEN

Het samenwerkingsverband heeft in reactie op het onderzoek laten weten dat het samenwerkingsverband niet verantwoordelijk is voor de keuzes en beslissingen van de individuele scholen en ook niet voor de weigering om een kind aan te nemen. Ook het BOVO valt niet onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband is van mening niet in staat of bevoegd te zijn om te reageren op de klachten en de gevraagde informatie aan te leveren. Voor informatie en een reactie is dan ook grotendeels verwezen naar de diverse betrokken scholen en het BOVO zelf.

Wel kan het samenwerkingsverband aangeven dat aan deze zaak heel veel tijd is besteed binnen het samenwerkingsverband en de diverse scholen. Ook zijn er heel veel mensen en instanties bij betrokken zijn geweest, waarbij de ene klacht zich op de andere stapelde en de opstelling van ouders ook zeker een rol heeft gespeeld bij het niet tot stand komen van een plaatsing van Brahim. Brahim had veel eerder op school kunnen zitten dan nu het geval was. Brahim is lang niet bij alle scholen afgewezen.

Specifiek ten aanzien van de plaatsing bij de Esloo Praktijkschool heeft het samenwerkingsverband nog laten weten dat over die plaatsing een klachtenprocedure is opgestart door moeder. Maar moeder was aanvankelijk erg enthousiast over de school.

Er is geen sprake geweest van dreigen; wel is uiteen gezet dat als de inschrijving niet rond kwam, dan de zaak dan terug zou gaan (en moeten) naar de leerplichtambtenaar.

Vervolgens is een aantal scholen en de BOVO rechtstreeks gevraagd om een reactie. Deze reacties zijn opgenomen in de kaders hierboven. Kort gezegd komen de reacties er op neer dat de scholen zich scharen achter het BSA en geen reden zagen om daar van af te wijken. Ook blijkt uit de reacties dat sommige scholen Brahim wel een kans hebben willen geven, ook op VMBO LWOO niveau, maar dat ouders nergens genoeg mee namen en daarmee zelf de schoolgang van Brahim hebben gefrustreerd. Tot slot blijkt uit de diverse stukken dat diverse betrokkenen zich gestoord hebben aan de toon waarop en ouders zich tot hen hebben gewend, in de zin dat deze dwingend en soms dreigend was en overleg (daardoor) soms ook niet meer mogelijk was.

Uit de diverse reacties maakt de Kinderombudsman op dat het samenwerkingsverband, de scholen en het BOVO de klachten voor zover van toepassing niet gegrond acht.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE KINDEROMBUDSMAN?

Kinderrechten en toetsingskader

Kinderen hebben recht op onderwijs. Onderwijs dat aansluit bij hun talenten en capaciteiten. Dit vloeit voort uit de artikelen 28 en 29 van het Verdrag inzake de Rechten van het kind. Dit betekent niet dat kinderen per definitie naar de school van hun (eerste) eigen keuze kunnen, zowel qua locatie als qua inrichting: eerst zal bekeken moeten worden welk niveau of schooltype een leerling (nodig) heeft en daarna waar die geschikte plek beschikbaar is.

Verder hebben kinderen recht op bescherming tegen mishandeling en bedreiging van hun ontwikkeling. Als ouders niet in staat zijn kinderen een veilige omgeving te bieden, moet de overheid in grijpen.

Ten aanzien van alles geldt dat de belangen van het kind, waaronder recht op een passende vorm van onderwijs en veiligheid, een eerste overweging vormen bij elke beslissing die genomen wordt en het kind raakt. Bij iedere beslissing die een kind raakt moeten de belangen van het kind systematisch worden afgewogen. En bij conflicterende belangen prevaleren in de regel de belangen van het kind.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de ontwikkeling en veiligheid van hun kinderen. Daarbij horen de belangen van hun kind hun eerste zorg te zijn. Daarnaast kent het IVRK op het gebied van onderwijs en de veiligheid van kinderen verantwoordelijkheden toe aan de Staat. De Staat heeft die verantwoordelijkheden op het gebied van onderwijs deels uitbesteed aan scholen en leerplichtambtenaren. De verantwoordelijkheid om kinderen een passende vorm van onderwijs te verzorgen, is dus een gedeelde verantwoordelijkheid waaraan een ieder vanuit zijn eigen taken en mogelijkheden invulling moet geven. Daarnaast heeft de Staat op het gebied van de veiligheid van kinderen verantwoordelijkheden toebedeeld aan de voormalige Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (tegenwoordig: Veilig Thuis).

De relevante bepalingen zijn integraal opgenomen in de bijlage.

In 2013 heeft de Kinderombudsman een onderzoek gedaan naar thuiszittende kinderen en de problematiek daarbij. In zijn rapport 'Van Leerplicht naar Leerrecht' schrijft hij onder meer:

'Als knelpunt is tijdens het onderzoek naar voren gekomen dat de leerplichtambtenaar nog te vaak op handhaving van de Leerplichtwet is gericht en te weinig op het initiëren van maatwerk. Zij denken daardoor onvoldoende mee aan een passende oplossing. Om dit knelpunt op te lossen, dient iedere leerplichtambtenaar vanuit het leerrechtsperspectief te handelen, en niet alleen vanuit zijn rol als handhaver. Daarbij zou zijn taak voornamelijk het karakter moeten dragen van maatschappelijke zorg, waarbij het herkennen van risico- en beschermende factoren bij kinderen, ouders en school van groot belang is. Voorts blijken goede informatie, communicatie en vroegtijdig ingrijpen daarbij sleutelwoorden te zijn, evenals het creatief meedenken met ouders en school om alsnog tot een passende oplossing te komen. Alleen op deze wijze kan er voor worden gezorgd dat maatwerk-oplossingen worden gevonden om het kind met

specifieke onderwijsbehoeften binnen het onderwijs te houden of daar weer naartoe terug te geleiden.¹

Dit rapport kwam uit tijdens de onderzochte periode. Hoewel tijdens die periode dus nog niet in het licht van dat rapport gehandeld kon worden, waren de hierboven genoemde artikelen van het IVRK ook toen al onverkort van toepassing.

Volledigheidshalve wordt verder nog opgemerkt dat ten tijde van de onderzochte periode de Wet passend onderwijs nog niet was ingevoerd (dit gebeurde in augustus 2014). De de zorgplicht die met die wet ontstond voor scholen en samenwerkingsverbanden bestond dus nog niet. Dit laat echter onverlet dat scholen, samenwerkingsverbanden, leerplichtambtenaren en andere betrokkenen rond onderwijs ook vóór de invoering van Passend Onderwijs op grond van het IVRK al de plicht hadden om het recht op een passende vorm van onderwijs zo goed mogelijk te borgen.

Tot slot wordt opgemerkt dat sinds 2015 landelijk geldt dat het BSA leidend is voor de vraag naar welke school voor het voortgezet onderwijs een leerling kan doorstromen. Dit betekent dat de school voor voortgezet onderwijs een kind toelaat op basis van het BSA. Een ouder is niet gehouden het BSA te volgen en kan zijn of haar kind ergens anders aanmelden. Een school voor voortgezet onderwijs zal in principe het BSA volgen, maar kan – in overleg met de leerling en ouders – het kind toelaten tot een hoger niveau dan het BSA aangeeft, zo volgt uit informatie van de website van Rijksoverheid en de PO- en VO-Raad.² Dit was ten tijde van de onderzochte periode nog niet landelijk zo geregeld. De geraadpleegde BOVO-afspraken wijzen evenwel uit dat hier tijdens de onderzochte periode binnen het samenwerkingsverband wel al naar gehandeld werd.

Opmerking vooraf

De Kinderombudsman beoordeelt niet welk niveau een leerling aan kan en welk schooltype derhalve voor hem of haar passend is. In dit rapport wordt dan ook geen uitspraak gedaan over de vraag of voor Brahim Praktijkonderwijs of VMBO LWOO geschikt is. Wel wordt bekeken wat de betrokkenen hebben gedaan met de voorhanden zijnde informatie over het niveau van en gewenste schooltype voor Brahim en in hoeverre hun handelen past in het licht van het IVRK. Als beschikbare informatie kwam uit het onderzoek naar voren:

- Het (voorlopig) BSA: praktijkonderwijs;
- Het Onderwijskundigrapport van de basisschool met daarin de vermelding van het BSA en dat Brahim op grond van LAT-, CAP- en/of SEMonderzoek indiceerbaar is voor LWOO;
- Het drempelonderzoek van november 2011: VMBO LWOO;
- De toetsresultaten van de basisschool van april 2012;

² Zie artikel 27, lid 1c van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 3 van het Inrichtingsbesluit WVO. Voor meer informatie zie onder andere ook de website van de Rijksoverheid:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-het-schooladvies-in-groep-8-van-de-basisschool.html> (informatie op 20 juli 2015)

- Het onderzoek van onderzoeksbureau Groos in juni 2013: VMBO LWOO.

Beoordeling

Klacht 1: het bestaan van de BOVO-afspraken binnen het Samenwerkingsverband en het ontbreken van een individuele toets door het Haags Vakcollege (thans Roemer Visschercollege)

Het enkele feit dat er BOVO-afspraken bestonden die regelden op welke manier leerlingen konden doorstromen naar het voortgezet onderwijs is niet in strijd met het IVRK. Ook de afspraak dat het BSA in principe leidend is, is dat niet. Wel horen de afspraken altijd ruimte te bieden voor een individuele afweging van wat in het belang is van het kind en om af te kunnen wijken van het BSA. Die afweging hoeft niet groots en omslachtig te zijn, maar dient wel systematisch te gebeuren op het moment dat het BSA niet voor alle betrokken partijen vanzelfsprekend juist is. De tekst van de BOVO-afspraken bood die ruimte ook.

Daarmee is het eerste deel van klachtonderdeel 1 ongegrond.

De vraag is wel of de ruimte voor een individuele afweging in de praktijk ook wordt en in het geval van Brahim werd benut. Het Haags Vakcollege/Roemer Visscher College geeft aan dat in individuele gevallen van hun toelatingsbeleid kan worden afgeweken. In het geval van Brahim is dit volgens de school niet gebeurd, "met name op grond van het BSA". Daarnaast wordt genoemd dat Brahim niet voldeed aan de minimum IQ-score die de school hanteerde. Is dit genoeg om te kunnen spreken van een individuele afweging? Nee. Niet is gebleken dat het Haags Vakcollege nadere informatie heeft ingewonnen bij de basisschool of anderen, zoals bijvoorbeeld het Johan de Witt college wel heeft gedaan. Dat wil niet zeggen dat de afwijzing onterecht was – een vraag die de ouders ook hadden kunnen en desgewenst moeten voorleggen aan de rechter – maar wel dat het Haags Vakcollege/Roemer Visscher College onvoldoende een eigen afweging heeft gemaakt van de individuele belangen van Brahim en zijn recht op passend onderwijs. De Kinderombudsman weegt daarbij mee dat uit de drempeltoets uit 2011 en het OKR blijkt dat Brahim (tevens) indiceerbaar werd geacht voor LWOO, zodat er voldoende redenen waren voor nader onderzoek en een individuele afweging (al dan niet na een nieuwe test).

Deel 2 van klachtonderdeel 1 is derhalve gegrond.

Met het oog op de toekomst merkt de Kinderombudsman nog op dat de wet inmiddels zodanig is aangepast dat daarin is bepaald dat toelating wordt gebaseerd op het BSA. De Kinderombudsman is van oordeel dat de nieuwe wet ruimte laat of in ieder geval zou moeten laten om in individuele gevallen af te wijken van het BSA als dit om moverende redenen in het belang van het kind is met het oog op een passende vorm van onderwijs. Dat deze ruimte er is, volgt zijns inziens ook uit de toelichting op deze nieuwe werkwijze op de websites van de Rijksoverheid en de PO- en VO-raad waar vermeld wordt dat

scholen in overleg met leerling en ouders een kind hoger kunnen laten instromen dan uit het BSA volgde. Met het oog hierop, en mede ook in het licht van de invoering van het passend onderwijs, mag van scholen dus in voorkomende gevallen verwacht blijven worden dat zij een individuele afweging maken waarbij naar het kind zelf wordt gekeken en niet enkel naar het formele beleid.

Klacht 2: onvoldoende inzet op passend onderwijs

Ten aanzien van het samenwerkingsverband en de scholen merkt de Kinderombudsman vooraf op dat het samenwerkingsverband zich op het standpunt stelt niet verantwoordelijk te zijn voor de diverse scholen binnen het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband is dat naar het oordeel van de Kinderombudsman tot op zekere hoogte wel degelijk, zeker waar het gaat om het vinden van een passende onderwijsplek op grond van het recht op onderwijs. Met de klacht jegens het samenwerkingsverband zijn in ieder geval mede de betreffende scholen binnen het samenwerkingsverband bedoeld. Deze zijn ook in gelegenheid gesteld een reactie te geven. Onderstaande beoordeling betreft daarom zowel het samenwerkingsverband als de diverse betrokken scholen.

De Kinderombudsman overweegt dat in ieder geval tot het rapport van Groos er een BSA lag met het advies praktijkonderwijs en dat de basisschool dit BSA niet heeft willen aanpassen, ook niet in een later stadium. In die zin hadden de scholen een sterke aanwijzing om Brahim te weigeren op een school met VMBO LWOO. Er waren evenwel genoeg gegevens (in het OKR) om ten minste een individuele afweging te maken van wat nu daadwerkelijk in het belang van Brahim was. Zoals eerder overwogen heeft het Haags Vakcollege dat onvoldoende gedaan. naar het oordeel van de Kinderombudsman heeft het Johan de Witt College die individuele afweging wel gemaakt, mede door nadere informatie op te vragen bij de basisschool, en kwam die school vervolgens op grond daarvan tot de beslissing dat Brahim niet naar het VMBO LWOO kon. Dat kan een teleurstelling zijn voor ouders en kind, maar dat maakt de afweging nog geen onjuiste afweging. Omwille van Brahim en zijn recht op onderwijs hadden ouders er in die fase ook voor kunnen en moeten kiezen om Brahim te laten starten op een Praktijkschool en hem later – als dat niveau inderdaad te laag zou blijken te zijn – e laten doorstromen. Niet is gebleken dat de scholen en het samenwerkingsverband op dat moment tekort geschoten zijn en dat het aan hun handelen te wijten is dat Brahim kwam thuis te zitten.

Klacht 2 is daarom ten aanzien van het samenwerkingsverband en de betrokken scholen ongegrond.

Ten overvloede overweegt de Kinderombudsman nog wel het volgende over de periode die daarop volgde. Op basis van de informatie uit het onderzoek is de Kinderombudsman namelijk een aantal opmerkelijke elementen opgevallen in de handelswijze van het samenwerkingsverband en de betrokken scholen:

1. Er wordt verschillende keren een proefplaatsing of plaatsing onder voorwaarden voorgesteld. Dit kan en mag wettelijk niet en strookt ook niet met het recht op onderwijs;

2. De peildatum van 1 oktober en de (on)mogelijkheid om daarna nog financiering te krijgen voor de plaatsing van Brahim speelt op een aantal scholen een rol en ook een bepalende rol bij de beslissing om hem niet toe te laten. Financiële belangen prevaleren boven het belang van Brahim bij onderwijs en naar het oordeel van de Kinderombudsman is die afweging economisch gezien wellicht verdedigbaar maar niet in lijn met het IVRK. De belangen van Brahim hadden zwaarder moeten wegen;
3. De mogelijkheden van ouders om 'tegenbewijs' te leveren zijn beperkt. Ouders kunnen niet zelf een dossier voorleggen aan de RVC-VO en die weg is dus afgesloten als een school dat niet doet. De RVC-VO is in deze zaak ook nooit door scholen zelf betrokken, tot de plaatsing op het X. College. Vervolgens kunnen ouders op eigen kosten zelf onderzoek laten doen. Die kosten kunnen een drempel zijn. Als de drempel wordt genomen, wordt een rapport van een externe evenwel niet als volwaardig beschouwd: het rapport van Groos wordt door diverse scholen simpelweg genegeerd. College St. Paul schrijft zelfs in zijn brief van 2 december 2013: "Rapporten van externe deskundigen (zoals het rapport Groos) zijn niet bepalend voor de keuze tot wel of niet toelating.". Op die manier staan ouders en kinderen machteloos tegenover scholen. Dit past niet binnen het IVRK, dat een systematische afweging verlangt van de belangen en dat brengt evident met zich mee dat alle informatie die relevant is voor die afweging wordt meegenomen. Een school kan het niet eens zijn met een rapport, maar kan het niet negeren. Hiermee wordt de toegang tot een passende vorm van onderwijs geblokkeerd op een manier die onverenigbaar is met het IVRK;
4. De gang van zaken rond de plaatsing bij College St. Paul is opmerkelijk. Er worden voorwaarden gesteld, wat zoals al eerder is aangegeven niet mag, maar het gaat bovendien om een voorwaarde die de plaatsing volledig op scherp zet en volstrekt nutteloos is. Voorwaarde 5 stelt immers dat Brahim naar het Praktijkonderwijs zal gaan als hij het niet redt op het VMBO LWOO en dat is ook zonder die voorwaarde evident. De voorwaarden zorgen voor barrières die de toegang tot onderwijs belemmeren en niet stroken met het IVRK.

Deze vier elementen doen geen recht aan het recht op een passende vorm van onderwijs van kinderen en kunnen het voor kinderen en hun ouders lastig, zo niet onmogelijk, maken dit recht te gelde te maken. Deze elementen moeten voor Brahim en zijn ouders heel aangrijpend zijn geweest en een diepe impact hebben gehad. De Kinderombudsman acht de opstelling van de scholen en het samenwerkingsverband hierin dan ook vanuit het oogpunt van het IVRK en het kind onbegrijpelijk.

Daarnaast geldt dat waar er wellicht vóór het rapport van Groos nog ruimte was voor discussie over het type onderwijs voor Brahim, die discussie in ieder geval met het rapport van Groos gesloten had moeten zijn. Met dat rapport hadden scholen die VMBO LWOO aanboden Brahim moeten laten starten. De Kinderombudsman rekent het de scholen die Brahim hebben geweigerd of enkel onder voorwaarden wilden toelaten

ernstig aan dat het nog bijna een jaar duurde voordat Brahim na het uitkomen van het rapport op school zat.

Ten aanzien van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente overweegt de Kinderombudsman het volgende. De gemeente stelt dat het in principe niet de taak is van de afdeling Leerlingzaken of de leerplichtambtenaar om een school te zoeken. De Kinderombudsman is van oordeel dat van leerplichtambtenaren wel degelijk een actieve rol verwacht mag worden, zowel richting ouders als scholen en andere betrokkenen. In casu is dat evenwel ook gedaan door de afdeling Leerlingzaken van de gemeente. Er is veel geïnvesteerd in het vinden van een school voor Brahim. Er is meegedacht, meebewogen. Ook is ruimte gegeven aan de onderwijsconsulent. Dat één en ander niet direct leidde tot plaatsing op een school naar de wens van ouders maakt niet dat de afdeling zich niet heeft ingezet. En zoals de afdeling en gemeente aangeven, kunnen zij scholen uiteindelijk niet dwingen. Een omissie in het systeem waar de individuele leerplichtambtenaar niet veel aan kan doen. Alleen opschalen kan soms helpen. Dat lijkt in deze zaak ook geholpen te hebben. De vraag is of het waarnemend hoofd niet eerder ingezet had moeten worden.

Dit geldt ook ten aanzien van het punt dat de scholen en het samenwerkingsverband verschillende keren Brahim op proef en/of onder voorwaarden hebben willen plaatsen en de afdeling stelt dat zij hier weinig tegen kunnen doen. Ze hebben de scholen er wel op gewezen dat het niet kon, maar meer dan dat, ligt niet in de mogelijkheden van de afdeling. De Kinderombudsman merkt evenwel op dat bij de laatste school, het X. College, de afdeling wel wist te voorkomen dat Brahim opnieuw op proef zou worden toegelaten. Op dat moment was het waarnemend hoofd van de afdeling betrokken bij de zaak. In een eerder stadium al opschalen had wellicht voorafgaande proefplaatsingen/plaatsingen onder voorwaarden kunnen voorkomen.

Hoewel de Kinderombudsman zich afvraagt of de situatie anders was gegaan als er eerder was opgeschaald binnen de afdeling Leerlingzaken en eventueel zelfs verder binnen de gemeente, is dit eerder een vraag die de afdeling zichzelf moet stellen voor de toekomst dan dat dit leidt tot de conclusie dat het handelen van de afdeling in zijn geheel onvoldoende is geweest. Alles overziend is de Kinderombudsman van oordeel dat de afdeling zich conform het IVRK heeft ingezet voor het vinden van een oplossing.

De Kinderombudsman acht daarom klacht 2 ten aanzien van de gemeente Den Haag ongegrond.

Tot slot maakt de Kinderombudsman nog twee opmerkingen in het kader van klacht 2. De Kinderombudsman heeft ervan kennis genomen dat de ouders door hun eigen opstelling voor het samenwerkingsverband en de scholen geen prettige gesprekspartners meer zouden zijn geweest. Voor zover daarvan sprake is, zal dat de toegang tot het onderwijs voor Brahim niet hebben bevorderd en valt dat ouders aan te rekenen. Anderzijds overweegt de Kinderombudsman dat een dergelijke houding ook het gevolg van zijn van een ervaren machteloosheid als verantwoordelijke ouder ten opzichte van de machthebbende scholen. Daarvan lijkt ook sprake in deze zaak en scholen moeten zich daar bewust van zijn.

Daarnaast hebben ouders aangegeven dat zij zich verschillende keren bedreigd hebben gevoeld, door mededelingen van het samenwerkingsverband, de scholen, de gemeente: over het terugmelden van de zaak bij de afdeling Leerlingzaken, over het niet toelaten van een Brahim, over het opmaken van een proces-verbaal. Op basis van het onderzoek komt de Kinderombudsman tot de conclusie dat niet kan worden vastgesteld dat er sprake is geweest van daadwerkelijke bedreigingen. Wel dat ouders telkens duidelijk voor ogen is gehouden wat de (feitelijke) gevolgen zouden zijn van een keuze van ouders. De Kinderombudsman kan zich voorstellen dat dat onder de gegeven omstandigheden als bedreigend kan zijn overgekomen op ouders, maar voor zover de klacht ook dit onderdeel betreft, acht de Kinderombudsman die zowel ten aanzien van het samenwerkingsverband als de scholen en de gemeente ongegrond.

Klacht 3: Het onterecht doen van een AMK melding door de gemeente

Het enkele feit dat de AMK melding achteraf niet bevestigd werd, maakt de melding niet onterecht. Als er zorgen zijn over kindermishandeling, moet dat omwille van de kinderen altijd gemeld kunnen worden.

Maar een AMK-melding leidt niet tot toelating van een kind tot een school. En uit de AMK-melding en de informatie uit het onderzoek blijkt dat dat het doel was van de melding: zorgen dat Brahim weer op school zou komen. Niet is gebleken dat er voor de afdeling Leerlingzaken duidelijk aanwijzingen waren dat Brahim bedreigd werd in zijn ontwikkeling en veiligheid, anders dan dat hij geen onderwijs volgde. En juist dat kan het AMK niet oplossen, zie ook de reactie van het AMK. Dat moet de afdeling Leerlingzaken ook weten.

De Kinderombudsman ziet de machteloosheid van de afdeling Leerlingzaken om de impasse in de onderwijskwestie te doorbreken en ziet ook dat de afdeling Leerlingzaken bepaald niet over één nacht ijs is gegaan wat betreft de beslissing om een AMK-melding te doen. Er is eerder geïnformeerd naar de mogelijkheden en of de zaak zich voor een melding leent. Ook is de melding uitgesteld toen er weer (gunstige) ontwikkelingen waren in de zaak. Dit alles getuigt van een zorgvuldige procedure. En ook erkent de Kinderombudsman de lastige situatie waarvoor de afdeling zich geplaatst ziet als een ouder geen toestemming geeft om informatie te delen met hulpverleners. Dit alles is op zichzelf evenwel onvoldoende om over te gaan tot een AMK-melding. Een AMK-melding is bedoeld voor als er concrete zorgen of sterke vermoedens zijn van kindermishandeling en dat die er op dat moment waren, is onvoldoende gebleken tijdens het onderzoek.

Gelet op het feit dat met de AMK-melding niet het beoogde doel te bereiken was (zorg voor Brahim om hem weer op school te krijgen) en niet is gebleken van concrete zorgen of vermoedens van kindermishandeling, past de AMK-melding niet binnen wat verwacht mag worden van een afdeling Leerlingzaken, noch met het oog op het recht op onderwijs noch met het oog op het recht op bescherming, welzijn en veiligheid.

De Kinderombudsman acht klachtonderdeel 3 daarmee gegrond.

CONCLUSIE

De Kinderombudsman oordeelt klachtonderdeel 1 over de onderzochte gedraging van het Samenwerkingsverband en het Haags Vakcollege/Roemer Visscher College deels ongegrond, deels gegrond;

De Kinderombudsman oordeelt klachtonderdeel 2 over de onderzochte gedraging van het samenwerkingsverband Zuid-Holland-West inclusief de betrokken scholen en van de Gemeente Den Haag ongegrond;

De Kinderombudsman oordeelt klachtonderdeel 3 over de onderzochte gedraging van de Gemeente Den Haag gegrond.

De Kinderombudsman

M.L.M. Dullaert

BIJLAGE 1: ONDERWIJS – TOELICHTING OP BOVO EN RVC

BOVO-procedure

BOVO is een regionale organisatie die scholen ondersteunt om kinderen van het primaire onderwijs te laten overstappen naar het voortgezet onderwijs. Binnen de BOVO geldt de afspraak dat het basisschooladvies leidend is. In de regionale BOVO-procedure van schooljaar 2012-2013 en 2013-2014 staat hierover respectievelijk:

2012-2013

1.5 De afspraken

Bij de overstap leiden de volgende factoren tot de keuze voor een bepaald VO-type:

- Het basisschooladvies;
- Toetsgegevens, zoals gegevens van de Cito Eindtoets of een intelligentieonderzoek (in combinatie met didactisch onderzoek)
- Aanvullende informatie over de leerling, zoals de werkhouding, gedrag en overige onderwijsgerelateerde zaken.

Het basisschooladvies is richtinggevend en bepaalt voor welk(e) onderwijstype(n) een leerling zich kan aanmelden. De toetsgegevens bepalen op welke wijze een aanmelding door een VO-school moet worden behandeld:

- De leerling is plaatsbaar
- Er is nader overleg met de basisschool nodig
- Er is aanvullend onderzoek nodig

1.7 Het basisschooladvies

Basisschoolverlaters kunnen alleen aangemeld worden op het onderwijstype dat overeenkomt met hun basisschooladvies.

2013-2014

1.1.1 Een passend basisschooladvies

Het basisschooladvies is in grote mate bepalend voor de toekomstige scholing en ontwikkeling van onze basisschoolverlaters. Een leerling dient door te stromen naar het onderwijstype dat het beste aansluit bij zijn capaciteiten en wensen, zodat hij met zo veel mogelijk plezier aan de slag kan gaan en zonder vertraging het diploma haalt. De BOVO-procedure bevat richtlijnen voor het vormen van een helder en passend basisschooladvies.

4.2.1 Aanmelding in de eerste aanmeldingsperiode

Het onderwijstype van aanmelding dient overeen te komen met het basisschooladvies.

Regionale verwijzingscommissie

Er zijn 16 Regionale Verwijzingscommissies voor het voortgezet onderwijs (RVC-VO). Deze commissies beslissen op basis van landelijk vastgestelde criteria over de aanvraag van een VO-school voor leerlingen die extra zorg nodig hebben of deze leerlingen in

aanmerking komen voor Leerweg Ondersteunend Onderwijs (LWOO) of plaatsing in het Praktijkonderwijs (PRO). Voordat een leerling zich kan inschrijven bij het Praktijkonderwijs moet er een Toelaatbaarheidsbeschikking zijn van het RVC: een beschikking dus waarin is bepaald dat de leerling toegelaten kan worden tot Praktijkonderwijs. Over de daadwerkelijke toelating van een leerling tot de betreffende school beslist uiteindelijk de school zelf. Voor het LWOO geldt een beschikking niet als inschrijvingsvoorwaarde. De school kan een leerling ook zonder beslissing van de RVC toelaten. Bij een RVC-aanvraag voor het LWOO beslist de RVC of de school voor de leerling extra ondersteuningsbekostiging krijgt en geeft daarover een aanwijzing.

Aanmeldingen voor een beschikking Praktijkonderwijs (PrO) of Leerwegondersteunend Onderwijs (LWOO) kunnen alleen worden gedaan door het bevoegd gezag van een school voor Praktijkonderwijs of een VMBO-school met een licentie voor leerwegondersteunend onderwijs. De school bepaalt eerst of het een leerling wil toelaten en vraagt daarna de beschikking aan. De school legt daarbij alle relevante informatie over, waaronder het onderwijskundig rapport van een leerling. Komt de leerling volgens de RVC in aanmerking voor praktijkonderwijs of leerwegondersteunend onderwijs, dan wordt de beschikking afgegeven en krijgt de vo-school het benodigde geld van de overheid om de leerling dit onderwijs aan te bieden. Als de school beslist de leerling niet toe te laten, komt het ook niet tot een aanvraag bij de RVC en blijft de RVC dus volledig buiten beeld.

Zie verder ook de website van RVC-VO: www.rvc-vo.nl. Deze constructie verandert binnenkort, wanneer ook het Praktijkonderwijs en het LWOO opgenomen wordt in het Passend Onderwijs. Dan wordt het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor het afgeven van de beschikking.

Daarnaast is in de BOVO-afspraken informatie opgenomen over de werkwijze van de RVC. In het bijzonder staat in respectievelijk hoofdstuk 1.8 (regionale BOVO-procedure 2012-2013) en hoofdstuk 4 (regionale BOVO-procedure 2013-2014):

"Beleidsruimte

De RVC-VO beschikt over beleidsruimte. Leerlingen met een IQ tussen de 75-80 kunnen namelijk in aanmerking komen voor zowel LWOO als PRO. De leerachterstanden van de leerling en de motivering van de PO- en VO-school spelen bij deze afweging een grote rol."

BIJLAGE 2 RELEVANTE WET- EN REGELGEVING

Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.
2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.

Artikel 19

1. De Staten die partij zijn, nemen alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om het kind te beschermen tegen

alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik, terwijl het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

2. Deze maatregelen ter bescherming dienen, indien van toepassing, doeltreffende procedures te omvatten voor de invoering van sociale programma's om te voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben, alsmede procedures voor andere vormen van voorkoming van en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up van gevallen van kindermishandeling zoals hierboven beschreven, en, indien van toepassing, voor inschakeling van rechterlijke instanties.

Artikel 28

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe:

- a. primair onderwijs verplicht te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar te stellen;
- b. de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs aan te moedigen, met inbegrip van algemeen onderwijs en beroepsonderwijs, deze vormen voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken, en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk;
- c. met behulp van alle passende middelen hoger onderwijs toegankelijk te maken voor een ieder naar gelang zijn capaciteiten;
- d. informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken;
- e. maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen.

2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te verzekeren dat de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind en in overeenstemming is met dit Verdrag.

3. De Staten die partij zijn, bevorderen en stimuleren internationale samenwerking in aangelegenheden die verband houden met onderwijs, met name teneinde bij te dragen tot de uitbanning van onwetendheid en analfabetisme in de gehele wereld, en de toegankelijkheid van wetenschappelijke en technische kennis en moderne onderwijsmethoden te vergroten. In dit opzicht wordt met name rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Artikel 29

1. De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op:

- a. de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;
- b. het brengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele

vrijheden, en voor de in het Handvest van de Verenigde Naties vastgelegde beginselen;

c. het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor andere beschavingen dan de zijne of de hare;

d. de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking;

e. het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.

2. Geen enkel gedeelte van dit artikel of van artikel 28 mag zo worden uitgelegd dat het de vrijheid aantast van individuele personen en rechtspersonen, onderwijsinstellingen op te richten en daaraan leiding te geven, evenwel altijd met inachtneming van de in het eerste lid van dit artikel vervatte beginselen, en van het vereiste dat het aan die instellingen gegeven onderwijs voldoet aan de door de Staat vastgestelde minimumnormen.

General Comments van het Comité voor de Rechten van het Kind

- General comment No. 1(2001) article 29(1): the aims of education, 17 april 2001
- General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), 29 may 2014

Overige relevante wet- en regelgeving:

- **Wet op het voortgezet onderwijs**
- **Inrichtingsbesluit WVO**
- **Besluit RVC's en regionaal zorgbudget**